

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/105761,74-rocznica-rozbicia-wiezienia-sw-Michala-w-Krakowie.html>
19.04.2024, 20:36

74. rocznica rozbicia więzienia św. Michała w Krakowie

Oddział IPN w Krakowie i Stowarzyszenie Odra-Niemen Oddział Małopolski wspomniały rocznicę rozbicia więzienia św. Michała w Krakowie

18 sierpnia odbyła się kameralna uroczystość upamiętniająca 74. rocznicę odbicia więźniów z więzienia św. Michała. 18 sierpnia 1946 r. partyzanci 6.

"krakowskiej" kompanii Zgrupowania Partyzanckiego "Błyskawica", we współpracy z konspiratorami z Krakowa i Małopolski przeprowadzili akcję, w wyniku której z położonego w centrum miasta, przy ul. Senackiej 3 więzienia, oswobodzono 62 osoby - w większości więźniów politycznych. Reprezentując IPN, Krzysztof Pięciak wygłosił wykład, który wszystkich zebranych wprowadził w historyczne ujęcie wspomnianych wydarzeń. Odbył się również Apel Pamięci, przeprowadzony przez rekonstruktorów PGRH "Błyskawica". Całość krótkiej uroczystości uświetniła warta honorowa złożona z rekonstruktorów.

Współorganizatorami uroczystości byli: IPN Oddział w Krakowie, Stowarzyszenie Odra-Niemen Oddział Małopolski oraz Muzeum Archeologiczne w Krakowie.

Koniec wojny z Niemcami dla Polaków nie oznaczał odzyskania wolności. Przyszedł nowy okupant. Dawne więzienia nazistowskie zostały zagospodarowane przez Sowieców, a polscy patrioci znów przechodzili kaźnie. W takich warunkach ukształtował się oddział Ruchu Oporu Armii Krajowej Zdzisława Lisika „Mściciela”, który podporządkował się Józefowi Kurasiewi „Ogniewi” jako 6. Kompania Zgrupowania Partyzanckiego Błyskawica, a jej dowódcą mianowano Jana Janusza „Siekierę”. 18 sierpnia 1946 r. ta krakowska grupa, wsparta posiłkami, wykonała jedną z najskuteczniejszych i najbardziej spektakularnych akcji żołnierzy drugiej konspiracji.

Budynek mieszczący obecnie Muzeum Archeologiczne był przez wieki świadkiem wielu dramatycznych scen. Mienie odebrane pod koniec XVIII stulecia karmelitom bosym zostało przez austriackie władze zaborcze zamienione na więzienie (tzw. więzienie św. Michała). W tym budynku po 1945 r. władze komunistyczne zorganizowały więzienie Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. W sierpniu 1946 r. dużą część więźniów stanowili żołnierze Armii Krajowej oraz Narodowych Sił Zbrojnych.

18 sierpnia 1946 r. z swojej bazy na Podgórzu, zdobyczną ciężarówką GMC wyruszyła grupa Ogniówców. Używając fałszywych dokumentów, wkroczyli do więzienia. Akcja była perfekcyjnie przygotowana. Wewnątrz czekali już uzbrojeni więźniowie, którzy dzięki współpracującym z podziemiem Irenie Odrzywołek i Stanisławie Krejczy, opuścili cele i

unieszkodliwili strażników. Bez jednego wystrzału, w biały dzień, z komunistycznego więzienia zbiegło 62 osadzonych, w tym wielu partyzantów podziemia niepodległościowego. Około 30 osób pomieściła ciężarówka GMC, którą brawurowo, pod oknami siedzib WUPB przy pl. Inwalidów, opuszczono miasto, udając się w kierunku Miechowa.

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz

74. rocznica rozbicia
więzienia św. Michała
fot. Zaneta Wierzgacz